

Васильків портрет

Михайло Слабошпицький

У Василька тато — художник.

Якось, коли вони сиділи на кухні за вечерею, він сказав:

— Треба написати Васильків портрет. Якраз до виставки встигну.

— Давно пора,— обізвалася мама.— Бо виросте хлопець, а ми й не матимемо його дитячого портрета.

Так усе і почалося.

Тепер Василько не йшов зранку в дитсадок. Батько брав його з собою в майстерню.

Спершу Василькові було там дуже цікаво. У майстерні повно-повнісінько картин, поставлених одна біля одної. Он — бузок. Наче справжній, тільки запаху не чути. Он — яблука на столі: Так і хочеться простягти руку й узяти одне. Он — вулиця під дощем. Начеб її у вікно побачив. А ось мама дивиться на нього з полотна. Ніби зараз скаже: "Васильку, я так мрію, що ти будеш слухняним хлопчиком..."

Але коли батько почав малювати, Василькові вже тут зовсім не подобалося. Сиди, дивися у вікно, навіть не поворухнися.

Суцільна мука! Краще вже в садок ходити.

— А як же ти думав,— казав батько,— позувати — це теж дуже складна робота.

Василько зітхав і мовчав. Чекав, коли тато нарешті відкладе пензель і промовчить.

— Перерва.

Шкода, що ті перерви робилися рідко і були дуже короткі. Не встигне він подивитися альбом із цікавими малюнками, як тато вже наказує:

— До роботи, до роботи.

Василько знову сідав біля вікна, а тато ставав біля мольберта і весело насвистував або робив йому зауваження:

— Не рухай плечима.

Або:

— Не опускай так низько голову.

Чи:

— Не відводь очей од вікна.

"Кажуть, що дитинство — найкраща пора,— думав Василько.— Яка там найкраща, коли тебе так мучать. От як виросту — ніколи не буду художником".

— Тату, мені вже набридло...

— Потерпи трохи — буде гарний портрет.

— Скільки можна терпіти? Вже немає сил. Краще пішли б до фотографа! У нього клац — і готово.

— Фотографія — це зовсім інше.

— Я хочу їсти,— просить Василько. Знає, що тепер уже тато перерве роботу.

Отак вони й працювали аж до того дня, коли портрет було закінчено.

Глянув Василько на себе й одразу ж упізнав: це справді він. І як це в тата виходить?

— Нездарма терпів? — запитав, усміхаючись, тато.

— Ага,— тільки й мовив Василько, зсе ще розглядаючи портрет.

На полотні він виглядав у вікно, начеб бачив там щось дуже цікаве. Аж рота розкрив.

Потім була татова виставка. На стінах величезного залу повісили його картини. Прийшло багато людей. Вони тисли татові руку.

— А нашого тата всі знають,— здивовано сказав мамі Василько.

— Бо наш тато відомий художник.

— Я думав, знають лише космонавтів або артистів...

— Знають, сину, всіх людей, які добре роблять свою справу.

Василько ходив з людьми поміж картинами.

На картини він не дивився, бо вже знав їх. Дивився на людей. Слухав, як вони хвалили батькові картини.

— Який гарний хлопчик! — почув чийсь голос біля свого портрета.— А, це син художника, тут підписано...

Біля портрета стояла жінка з таким хлопчиком, як Василько.

— Бачиш,— казала йому жінка,— який він уважний, цей син художника, і, мабуть, дуже-дуже слухняний.

Василькові чомусь стало соромно. І він одступив убік.

Василько добре знає, що він і неуважний, і неслухняний. Он як часто мама на нього сердиться через це.

Додому вони поверталися втрюх.

— Сподобалося тобі, сину, на татовій виставці? — запитала мама.

— Сподобалося,— сказав тихо.

— А що найбільше сподобалося?

— Все найбільше сподобалося.

А потім заглянув мамі в очі й сказав:

— Я буду дуже уважним і слухняним...

Мама здивовано подивилась на нього. А він додав:

— Таким, як там... на портреті. От побачиш!